

Årsrapport 2021

God oral helse for hele befolkningen gjennom
tjenester av høy kvalitet

Tannhelsetjenestens
kompetansesenter
Øst

Innhold

Oppsummering	5
Leders beretning	6
Bakgrunn	7
Organisering og ledelse	8
Organisering av TkØ	9
Samfunnsansvar og omdømme	11
Kommunikasjonskanaler	11
Informasjonsmateriell og aktiviteter	11
TkØ i media	11
Tilrettelagt tannhelsetilbud- TOO	13
Spesialistbehandling	18
Forskning	21
Organisasjonsutvikling	22
Intern kompetanseheving	22
Administrasjon og fellesfunksjoner	23
HMS	23
Kvalitetsarbeid klinikk og TOO-behandling	23
Regionreformen	24
Forankring og samhandling	25
Samhandling	25
Kompetansehevende tiltak for tannhelsepersonell 2021	26
Samarbeid med tannhelsetjenestens kompetansesentre	29
Forskningsprosjekter hos TkØ	29
Publikasjoner	30
Presentasjoner og postere	31
Postere	31
Finansiering av virksomheten	32
Vedlegg 1 TkØs forskningsprosjekter 2021	34

Oppsummering

TkØ har i 2021 56 ansatte og styrket sin funksjon som et godt regionalt odontologisk kompetansesenter. Det gjelder i pasientbehandlingen, kompetansehevede arbeid og i forskningen. TkØ har levert oppgaver og tjenester som forventet og har også utviklet virksomheten ytterligere.

TkØ har også i 2021 vært en av to beredskapsklinikker i Viken for akuttbehandling av smittede pasienter. Det har medført at alle kliniske prosedyrer er gjennomgått og oppdatert slik at de tar hensyn til smittesituasjonen og følger helsemyndighetenes anbefalinger. I tillegg har TkØs klinikk videreutviklet smittevernsarbeidet ved klinikken bl.a. gjennom samarbeid med Nasjonalt kompetansetjeneste for dekontaminering (NKD). I 2021 ble det henvist og behandlet 1043 pasienter til TkØ med spesifikt om tverrfaglig vurdering. I realiteten er det langt flere pasienter som diskuteres tverrfaglig, selv om de er henvist for en spesifikk problemstilling. TkØ har i 2021 to spesialistkandidater i utdanningsløpet, en i pedodonti og en i protetik.

Dessverre er ventetidene for tilrettelagt tannhelsetilbud - TOO lange. Dette er en nasjonal utfordring og er tatt opp med nasjonale helsemyndigheter. I 2022 er det bevilget mer midler til ordningen, og TOO hos TkØ bemannes opp med flere team i starten av 2022. Det er gjennomført flere møter med representanter i Stortingets Helse- og omsorgskomiteé og med representanter i regjeringen. Hensikten er å synliggjøre utfordringer med ordningen og bidra med forslag til løsninger. På oppdrag fra helsemyndighetene gjennomførte PWC (Price Waterhouse Coopers) en nasjonal evaluering av TOO. Kompetansesentrene og den offentlige tannhelsetjenesten var involvert i evalueringen og har bidratt med informasjon om ordningen og gjennomføring av evalueringen.

I 2021 har TkØ utviklet flere med kompetansetiltak som kurs, seminarer og veiledning. Det er bl.a. utviklet omfattende digitale kurs og opplæringspakker innenfor TOO. Noe av dette er også tatt i bruk på nasjonalt nivå for å standardisere opplæringen. TkØ har videreutviklet gruppekurs om smittevern, som har fått gode tilbakemeldinger. TkØ tilbyr e-læringskurs, og lanserte i 2021 e-læringskurset «Holdninger til snusbruk», som er utviklet gjennom TkØs forskningsprosjekt om snus.

Forskningsaktiviteten ved TkØ har økt betydelig de siste årene. TkØ har over flere år arbeidet målrettet mot å skaffe ekstern finansiering av forskningsprosjekter. Det har resultert i flere store bevilgninger, blant annet fikk TkØ i 2021 midler til prosjektet Oral health care services for prosjektet Children victims of violence and sexual abuse Orchid. I 2021 har også TkØ lansert nettstedet tannbarnehus.no, som er rettet mot sakkyndige tannleger og er knyttet til forskningsprosjektet «Orchid». TkØ har også jobbet aktivt med å utvikle samarbeid og nettverk med universiteter og forskningsinstitutter, både nasjonalt og internasjonalt. Et av prosjektene er forskningsprosjektet om Covid-19. Antall ph.d.-stipendiater har økt fra en i 2020 til tre i 2021. I tillegg har TkØ sammen med fylkeskommunene Innlandet og Agder fått bevilget midler fra NFR til tre Offentlig sektor-ph.d (OFFPHD).

I tillegg til å produsere vitenskapelige artikler har TkØ vært i mediebildet gjennom artikler til blant annet fagblader og tidsskrifter for tannhelsetjenesten og forskning.no.

Leders beretning

Året 2021 har også vært preget av Covid 19 pandemien, og TkØs virksomhet har på alle måter måtte tilpasse seg den. Det gjelder i pasientbehandlingen, kompetansehevende arbeid og i forskningen. Likefult har TkØ i 2021 levert oppgaver og tjenester som forventet og har også utviklet virksomheten ytterligere.

De nye rammebetingelsene som kom av pandemien, medførte at TkØ har tilpasset seg ytterligere og utviklet sin virksomhet innenfor nye rammer. TkØ har i 2020-2021 vært en av to beredskapsklinikker i Viken for akuttbehandling av smittede pasienter. Det har medført at alle kliniske prosedyrer er gjennomgått og oppdatert slik at de tar hensyn til smittesituasjonen og følger helsemyndighetenes anbefalinger. I tillegg har TkØs klinikk videreutviklet smittevernsarbeidet ved klinikken bl.a. gjennom samarbeid med Nasjonalt kompetansetjeneste for dekontaminering (NKD).

TkØs arbeid med kompetansetiltak som kurs, seminarer og veiledning er tilpasset pandemien. Det er bl.a. utviklet omfattende digitale kurs og opplæringspakker innenfor TOO og smittevern.

Erfaringen er verdifull og gjør at opplæringstilbudet er godt og fleksibelt, og tilbakemeldinger fra bl.a. tannhelsetjenesten er at de opplever opplæringen som relevant og meningsfull.

Forskerne ved TkØ har gjennomført mange forskningsprosjekter i 2021, herunder også forskningsprosjekt med Covid 19 som tema. Til sammen er det publisert tre artikler om hvordan tannhelsetjenesten har opplevd Covid 19 situasjonen.

Til tross for pandemien har TkØ i 2021 styrket sin funksjon som et godt regionalt odontologisk kompetansesenter. **Vi oppfyller våre oppgaver og er i ferd med å befeste oss som et sterkt regionalt odontologisk kompetansesenter.** En stor takk til alle ansatte og bidragsyttere til TkØs virksomhet for stor stå-på-vilje og innsats også i året 2021. Det er tydelig at TkØ har fått en posisjon og funksjon for å heve faget og tjenesten – slik at vi kan bidra til god oral helse i befolkningen gjennom tjenester av høy kvalitet.

Hilde Vogt Toven
direktør

Bakgrunn

TkØ er et regionalt odontologisk kompetansesenter og er organisert som et interfylkeskommunalt samarbeid (IS) etter kommunelovens §27. Fra 2022/23 endres organisasjonsformen til Interfylkeskommunalt oppgavefelleskap etter kommunelovens kapittel 19. Samarbeidet har i 2021 bestått av fylkeskommunene Innlandet og Viken, med Viken som kontorfylke. Senteret er lokalisert i Oslo.

Formålet med samarbeidet er drift og videre utvikling av et regionalt odontologisk kompetansesenter som skal

- sikre tilgjengelighet til spesialisttannhelsetjenester og være henvisningsinstans for både offentlig og privat tannhelsetjeneste
- drive rådgivning overfor en samlet tannhelsetjeneste, den øvrige helsetjenesten og befolkningen i regionen
- organisere desentralisert klinisk praksis for spesialistkandidater i samarbeid med universitetene

- organisere og drifte klinisk praksis for spesialistkandidater på kompetansesenteret i samarbeid med universitetene
- bidra til forskning og faglig utvikling i tannhelsetjenesten
- bidra til rekruttering og stabilisering av tannhelsepersonell i regionen
- drive etterutdanning av tannhelsepersonell

TkØs kjernevirksomhet er knyttet til følgende hovedområder

- spesialistbehandling
- forskning og fagutvikling
- kompetanseheving
- TOO – tilrettelagt tannhelsetilbud til tortur- og overgrepsofsatte og til dem med odontofobi.

Spesialistbehandling

Kompetansehevende arbeid

Forskning

¹ LOV-1992-09-25-107 Kommuneloven

² LOV-2018-06-22-83 Kommuneloven

Organisering og ledelse

De styrende organer er representantskap og styre. Representantskapet er valgt av fylkestingene for fire år og de oppnevner et styre.

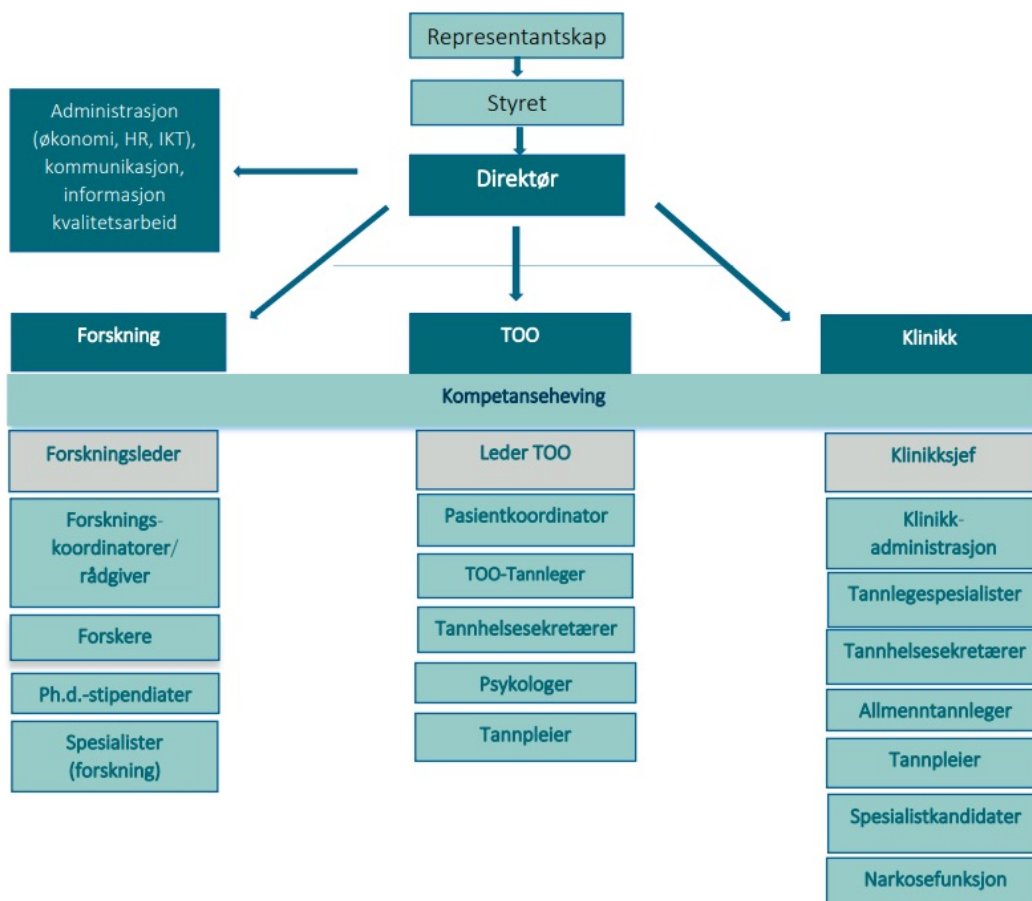
Det er i 2021 avholdt to møter i representantskapet; et digitalt og et fysisk. Det er avholdt åtte korte digitale styremøter.

Representantskapets sammensetning i 2020-2023		
Fylkeskommune	Representant	Vara
Viken	Inger-Christin Torp	Hoda Imad
Innlandet	Mari Gjestvang	Even Eriksen/ Bjørn-Jarle Rødberg- Larsen
Viken	Ida Ohme Pedersen	Roar Lund
Innlandet	Erik Ringnes	Vegard Riseng

Styrets sammensetning i 2020-2021			
Fylkeskommune	Representant	Representant	Representant
Viken	Per David Clee Søhoel	Tore Østgård	Berit Binde
Innlandet	Claes Næsheim	Ola Selvaag	Hanne Marit Diesen
Ansattrepresentant fra TkØ	Eirin Skofterud	Ewa Hovden (vara)	

Organisering av TkØ

TkØ er organisert med tre avdelinger under direktør. Støttefunksjoner som IKT, økonomi, HR og kommunikasjon er stabsfunksjoner. Kompetansehevende tiltak berører alle avdelinger og koordineres av fagansvarlig for kompetanse.

Direktør: Hilde Vogt Toven, som også leder TOO

Forskningsleder: Vibeke Ansteinsson

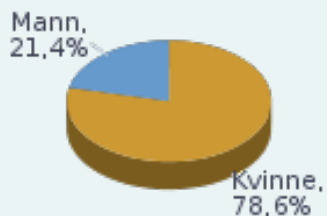
Klinikksjef: Jon Sudbø

Fagansvarlig kompetanse: Merete Berg-Berthinussen

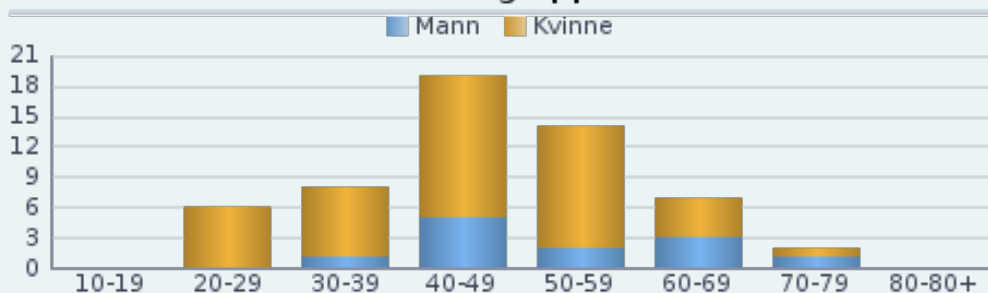
Ansatte

Ved utgangen av 2021 var det 56 ansatte og 38,1 årsverk.

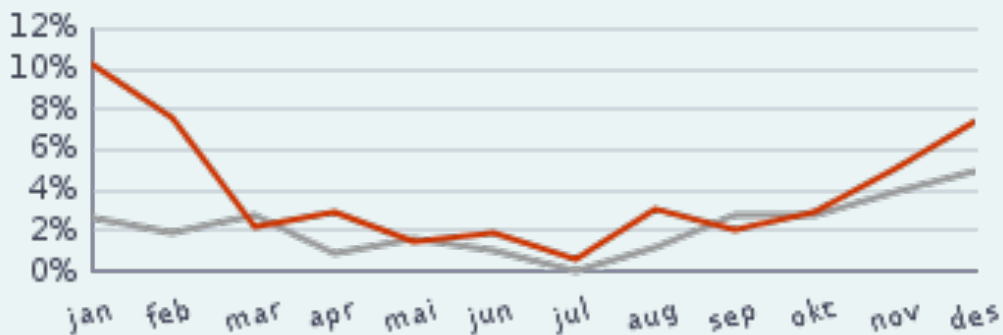
Kjønnsfordeling

Aldersgruppe

— 2020 — 2021

I 2021 hadde TkØ et gjennomsnittlig sykefravær på 3,9 %, som er noe høyere enn i 2020 (2,3 %).

Det er totalt 57 ansatte i TkØ med til sammen 38,1 årsverk. Fordeling følger i tabellen under.

Enhet			
Enhetsnavn	Ansatte	Stillinger	Årsverk
TKOST Forskningsenhet	16	16	11,90
TKOST Klinikkenhet	23	23	15,12
TKOST/ledelse/stab og TOO	17	17	10,69
Konsulentavtaler *radiolog	1	1	0,4
Sluttsum	57	57	38,11

Samfunnsansvar og omdømme

TkØ skal være en anerkjent og relevant tilbyder av tverrfaglig, pasientsentrert spesialistbehandling og en relevant forskningsinstitusjon

Kommunikasjonskanaler

TkØ har redaktøransvar og driftsansvar for flere nettsted.

www.tkost.no

TkØs egen nettside www.tkost.no inneholder informasjon om spesialistbehandling, forskning, fagutvikling og kompetansehevende tiltak.

www.tooinfo.no

Nettsiden www.tooinfo.no er en nasjonal nettside om TOO-tilbudet. Målgruppene er pasienter/befolkningen, helse- og tannhelsepersonell og TOO-behandlere. TkØ sørger for drift, utvikling og administrasjon av nettstedet, og leder redaksjonsgruppen som består av representanter fra Faggruppen TOO, kompetansesentrene, fylkeskommunene og Koordineringsgruppen TOO.

www.tannbarnehus.no

Nettstedet www.tannbarnehus.no, som er en del av det NFR-finansierte forskningsprosjektet Orchid, ble ferdigstilt januar 2021. Nettstedet er en ressurside for sakkyndige tannleger som foretar kliniske rettsodontologiske undersøkelser av barn ved Statens Barnehus og driftes av TkØ.

www.geronett.no

Nettstedet www.geronett.no er rettet mot forskere innen tann- og helsetjenesten. Målet er å engasjere og skape mer forskningsaktivitet på elders orale helse. Nettstedet driftes av Tannhelsetjenestens kompetansesenter Midt-Norge. TkØ er samarbeidspartner.

Andre informasjonskanaler

Den offentlige tannhelsetjenesten i Viken og

Innlandet får informasjon om pasienttilbud og kompetansehevende tiltak for tannhelsepersonell gjennom møtevirksomhet, samlinger og dialog med tjenesten.

TkØ benytter seg av sosiale plattformer som Facebook, Vimeo, Twitter og LinkedIn for å nå ut til målgruppene. TkØ sender også ut regelmessig nyhetsbrev.

Klarspråk

Ny språklavkraft trådte i kraft 1.1.2022, hvor en av paragrafene er kravene om klarspråk. Med klarspråk menes korrekt, klar og brukertilpasset kommunikasjon. Dette påvirker TkØs informasjonskanaler og er en kontinuerlig prosess.

Informasjonsmateriell og aktiviteter

TkØ gjennomfører årlig revidering av informasjonsmateriell som brukes i korrespondanse med pasienter og tannhelsepersonell.

I år var Den norske tannlegeforeningens landsmøte lagt til Bergen. TkVestland var derfor ansvarlig for organiseringen av felles stand for alle kompetansesentrene. TkØ bistod med planlegging og deltok med ressurser på standen.

TkØ i media

TkØ skal være en synlig aktør for tannhelsetjenesten og for befolkningen.

Tabellen viser en oversikt over artikler TkØ har skrevet og/eller blitt intervjuet til følgende artikler i 2021. For vitenskapelige artikler, se kapittelet om «Publikasjoner».

Tittel	Medier	Når
God munnhelse til eldre. Samhandling for bedre tannhelsetjeneste til hjemmeboende pasienter.	Livet som senior. Temaavis, Mediaplanet, 2021. Presentert som bilag til Dagbladet	23.12.2021
Hvordan opplever pasienter angstbehandling i TOO-tilbud?	Tannstikka	Tannstikka nr. 6, 2021
Nye instruksjonsvideoer om hvordan håndtere tannbehandlingsangst	www.tannlegeforeningen.no	4. 10.2021
Forskere mener at frykten for tannleger kan reduseres fra nå av	Artikkel i den litauiske avisen Delfi	15.6.2021
Tannhelsepersonell under pandemien: stor bekymring for smitte og betydelig psykisk belastning (re-publisering av artikkel forskning. no 21.5.2021)	Tannstikka	Tannstikka nr. 3, 2021
Berre to tredjedelar av norske tannlegar har blitt prioritert i vaksinekøen	www.nrk.no/innlandet.no	31. mai 2021
Tannhelsepersonell under pandemien: stor bekymring for smitte og betydelig psykisk belastning	forskning.no	21.5.2021
Instruksjonsfilmer om tannbehandlingsangst for tannpleiere	Tannstikka nr. 2, 2021	Tannstikka nr. 2, 2021
E-læring og digitale kurs hos TkØ	Tannstikka	Tannstikka nr. 2, 2021
Jeanine var livredd tannlegen: -Kroppen raste sammen	www.kk.no	30.4.2021
Mottok 40 millioner fra Forskningsrådet	Nor Tannlegeforen Tid 2021; 131: 398—402	
De odontologiske kompetansesentrene satser på forskning på sårbare grupper for å redusere ulikheter i oral helse	Nor Tannlegeforen Tid 2021; 131: 394—6	
Forskningsprosjektet Orchid skal styrke tannlegers kompetanse for tidlig identifisering av vold hos utsatte barn	forskning.no (Notiser & pressemeldinger)	26.3.2021

Tilrettelagt tannhelsetilbud- TOO

TOO er et tilrettelagt tannhelsetilbud til personer som har blitt utsatt for tortur, overgrep eller har odontofobi. Tilbudet finansieres av midler over statsbudsjettet.

TkØs TOO tilbudet består av

- TOO tverrfaglige behandlersteam; skal sette pasienten i stand til å mestre tannbehandling gjennom eksponeringsterapi og kognitiv atferdsterapi. Teamene er tverrfaglige og består av psykologer, tannleger, tannhelsesekretærer og tannpleier. Pasientkoordinator koordinerer tilbudet og har den første kontakten med pasienten. I tillegg til å følge opp tilbudet med henblikk på pasientflyt og ressursbruk.
- TOO tannbehandlersteam; skal gi pasientene tilrettelagt tannbehandling når de er ferdig hos tverrfaglig team og er i stand til å mestre tannbehandling.

Tabell: TOO ressurser – tverrfaglig team pr 31.12.21

TOO ressurser – tverrfaglig team pr 31.12.21	TkØ (personer)
Tannleger	4
Tannhelsesekretær	4
Tannpleier	1
Psykologer	2
Pasientkoordinator	1
Administrasjon og ledelse	Delt

Det var til sammen 6,7 årsverk i TOO tverrfaglig behandlersteam. Det ble i 2021 tilsatt ytterligere to TOO-tannleger, som starter i begynnelsen av 2022. Det er også utlyst en ny stilling som psykolog i TOO. Tilsetningen vil være i starten av 2022.

TOO-ressurser i tannbehandlersteam

TOO tannbehandlersteam pr 31.12.21	TkØ (personer)
Tannleger	2
Tannhelsesekretær	2
Tannpleier	1
Tannlegespesialister	Etter behov
Narkosefunksjon	Etter behov
Administrasjon og ledelse	Delt

TkØ og Oslo kommune ved tannhelsetjenesten samarbeider om TOO prosjektet. Oslos tverrfaglige team TOO er samlokalisert med TkØs eget tverrfaglige team i TkØs lokaler. Teamene samarbeider om pasientene og har felles journalsystem, ventelister og pasienthåndtering. Pasientkoordinator og psykologene arbeider med alle teamene uavhengig om det er TOO-Oslo eller TOO-TkØ. TkØ har det daglige oppfølgingsansvaret for TOO-Oslo sine team i tillegg til at TkØ administrerer hele tilbudet, herunder all pasientkontakt.

Det er tannbehandlersteam TOO hos TkØ og ved utvalgte tannklinikker i Oslo kommune. TOO- tverrfaglig team henviser pasientene til TOO-tannbehandlersteam. Det kan være enten til TkØs behandlersteam eller til tannhelsetjenesten i Oslo, avhengig av ledig kapasitet og hva som vurderes til det beste for pasienten. Pasientkoordinator har til enhver tid oversikt over tannbehandlersteamene i Oslo.

Pasientkoordinator har tett kontakt med TOO-tilbudet i Viken fylkeskommune, hvor det også samarbeides om pasienthåndtering og mottak av pasienter. På Viken fylkeskommunes nettside er det etablert et felles nettskjema for pasienter. Skjemaene mottas av TkØs pasientkoordinator, som følger opp og fordeler pasientene til aktuelle team.

Det er faste samarbeidsmøter om TOO pasientbehandling både med tannhelsetjenesten i Viken fylkeskommune og i Oslo kommune. I tillegg er det møter om felles utvikling og forvaltning av TOO-tilbudet. TkØs TOO-team bistår Viken fylkeskommune med utvikling, samkjøring og etablering av rutiner for behandling av TOO pasienter.

TOO – antall pasienter behandlet av TkØ	
TOO – ferdigbehandlet i løpet av 2021	67* pasienter
Vurdert og inkludert av psykolog (64 pasienter)	
Overgrepspasienter	36
Torturoverlevende	2
Odontofobi	26
TOO narkosebehandling	43** pasienter

**Tallet gjelder kun for pasienter som har vært hos TkØ-TOO, internt henvist til TOO tannbehandlersteam TkØ*

***Tannbehandling i narkose for TOO pasienter omfatter akuttbehandling, herunder smerte og infeksjonssanering de er ikke en del av tallet for ferdigbehandlet. TkØ har egen narkosefunksjon.*

Behandling av TOO pasienter er omfattende og strekker seg over lang tid. Pasientene tas inn til en vurderingssamtale hos psykolog (1-3 timer). Deretter overføres pasientene til tverrfaglig behandlersteam for angstbehandling. Her deltar tannlege og tannhelsesekretær. Det settes opp gjennomsnittlig 5+5 timer til eksponering.

Når pasienten er klar til å motta tannbehandling, blir de overført til TOO tannbehandlersteam. Mange har stort og omfattende tannbehandlingsbehov og går til behandling flere ganger.

Underveis i behandlingsløpet vil mange ha behov for akuttbehandling og behandling i narkose.

Ventelister hos TOO	
TOO-tverrfaglig team (eksponeringsterapi)	76-80 uker (antall på venteliste 176)
TOO-tannbehandlingsteam (våken tilstand)	4-12 uker

TkØ og Oslo kommune ved tannhelsetjenesten samarbeider om TOO prosjektet. Oslos tverrfaglige team TOO er samlokalisert med TkØs eget tverrfaglige team i TkØs lokaler. Teamene samarbeider om pasientene og har felles journalsystem, ventelister og pasienthåndtering. Pasientkoordinator og psykologene arbeider med alle teamene uavhengig om det er TOO-Oslo eller TOO-TkØ. TkØ har det daglige oppfølgingsansvaret for TOO-Oslo sine team i tillegg til at TkØ administrerer hele tilbudet, herunder all pasientkontakt.

Dessverre er ventetidene til TOO tilbudet lange. Dette er en nasjonal utfordring og er tatt opp med nasjonale helsemyndigheter. I 2022 er det bevilget mer midler til ordningen, og TOO hos TkØ bemannes opp med flere team i starten av 2022.

Kompetanseheving for TOO – regionalt nivå

TkØ har overordret ansvar for kompetanseheving og fagutvikling på TOO området i regionen. Fylkeskommuner i region øst som har TOO tilbud inngår egne avtaler med TkØ om kompetanseheving og fagutvikling. TkØ har inngått slike avtaler med henholdsvis fylkeskommunene Agder, Innlandet, Vestfold og Telemark, Viken og Oslo kommune

Arbeidsgruppen TOO kompetanse

Med bakgrunn i kompetansehevende tiltak ble det i 2021 etablert en kursgruppe; TOO-kompetanse.

Gruppen består av en representant fra hver av de nevnte fylkeskommunene i tillegg til tre representanter fra TkØ. TkØ leder gruppen.

Gruppen skal sørge for å utvikle og gjennomføre kompetansehevende tiltak for TOO-medarbeidere ansatt i Oslo kommune og i fylkeskommunene Agder, Innlandet, Viken og Vestfold og Telemark i tillegg til TkØ.

I 2021 gjennomførte TOO-kompetanse fire møter. I tillegg har den enkelte deltaker i gruppen bidratt med fagstoff for å utvikle opplæringspakker til henholdsvis tverrfaglig behandler-team og til tannbehandler-team. Opplæringspakke for nye behandlere i tverrfaglig behandler-team ble tilbudt og gjennomført nasjonalt i forkant av den nasjonale nettverkssamlingen. Dette etter forespørsel fra den nasjonale faggruppen TOO.

Eksempler på kompetansehevende tiltak som er utviklet:

- Opplæring av nyansatte både i tverrfaglig behandler-team TOO og tannbehandler-team TOO (kurs, veiledning)
- Kvalitetssikre og oppdaterte opplæringspakker TOO
- Planlegge og gjennomføre regionale samlinger (fysisk og/eller digitalt)

Tabell: Aktiviteter i regi av TOO-kompetanse

Kompetanseheving i regi av TOO-kompetanse (TkØ)	
Kurs for tverrfaglige behandler-team TOO	Digitale nettverkssamlinger: <ul style="list-style-type: none"> • 25. mai • 29. november
Kurs for tannbehandler-team TOO	Digitale nettverkssamlinger: <ul style="list-style-type: none"> • 1. juni
Opplæringspakker for tannbehandler-team TOO	3 halve dager i perioden november 2021-januar 2022.
Opplæringspakker for tverrfaglig tannbehandler-team TOO	3 halve dager i perioden august-september. Nasjonalt arrangement.
Annet	Individuell opplæring og veiledning av nye medarbeidere i TOO-prosjektet (både tverrfaglig behandler-team og tannbehandler-team) i Oslo kommune.

TOO-tilbudet nasjonalt

TOO er et stort og omfattende tilbud. Staten bevilger midler til ordningen etter søknad fra de regionale odontologiske kompetansesentrene og fra fylkeskommuner.

På nasjonalt nivå har man sett behov for å organisere tilbudet ved å etablere en nasjonal koordineringsgruppe TOO og en nasjonal faggruppe TOO. Begge gruppene arbeider for å bygge opp tilbudet, øke kunnskapen/fagområdet for å gi et likeverdig og tilpasset tilbud.

Direktør for TkØ er leder av den nasjonale koordineringsgruppen TOO. Gruppen har i 2021 hatt fire møter. Koordineringsgruppen har tatt initiativ til og gjennomført flere møter med Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet. Gruppen har oversendt brev til Helse- og omsorgsdepartementet som gjelder utfordringer med ordningen. I tillegg har gruppen gitt innspill til Stortinget i behandling av Dok 8 Styrking av tannhelsetilbudet -TOO, vedtak 1165, 8. juni 2021.

Det er også gjennomført flere møter med representanter i Stortingets Helse- og omsorgskomiteé og med representanter i regjeringen. Hensikten med møtene er å synliggjøre utfordringer med ordningen og bidra med forslag til løsninger.

På oppdrag fra helsemyndighetene gjennomførte PWC (Price Waterhouse Coopers) en nasjonal evaluering av TOO. Rapporten er tilgjengelig på Helsedirektoratets nettsider: <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/evaluering-av-tannhelsetilbud-til-personer-utsatt-for-tortur-og-overgrep-og-personer-med-odontofobi-too-tilbudet-rapport-fra-pwc>

Koordineringsgruppen har bidratt med innspill til kriterier for evaluering. Representanter fra

koordineringsgruppen har sittet i referansegruppen for evalueringen. Direktør for TkØ har deltatt i dette arbeidet. Kompetansesentrene og den offentlige tannhelsetjenesten er involvert i evalueringen og har bidratt med informasjon om ordningen og gjennomføring av evalueringen.

I den nasjonale faggruppen sitter psykologer og tannleger fra tverrfaglige team i tillegg til en representant fra universitetsmiljøet. Faggruppen har ansvar for å arrangere en nasjonal nettverkssamling for alle tverrfaglige team i TOO. I 2021 var denne arrangert i Oslo, hvor TkØ stod for gjennomføringen av samlingen. Rundt 150 personer deltok. Innholdet på samlingen omfattet både faglige og administrative tema knyttet til TOO.

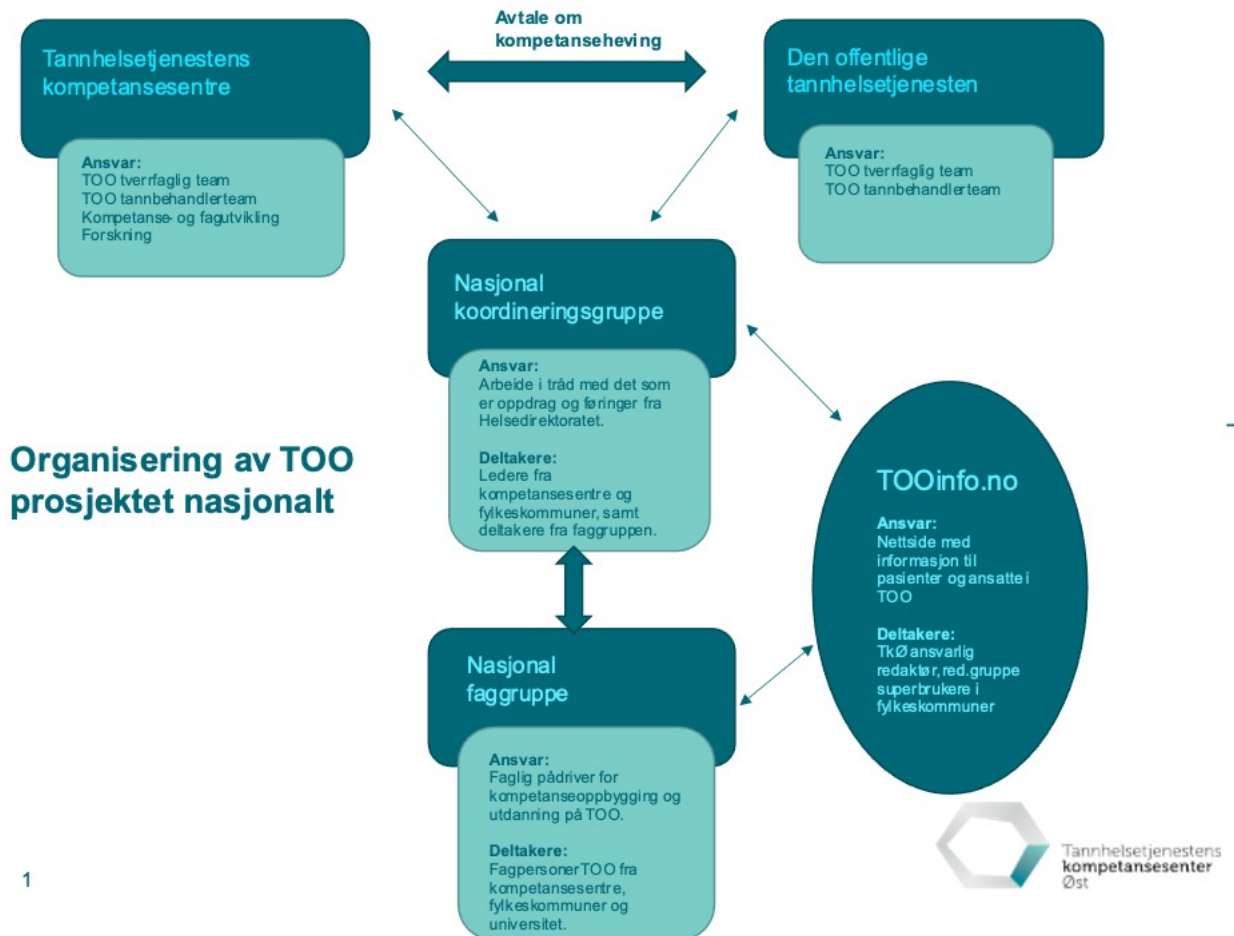
Uavhengig hvem som er arrangør av de nasjonale nettverkssamlingene, har TkØ ansvar for informasjon om og påmelding gjennom kanalen www.tooinfo.no

Faggruppen har ønsket å standardisere opplæringen innen TOO. TkØs digitale opplæringspakker for TOO tverrfaglig team og TOO tannbehandlerteam, som opprinnelig var utviklet for TkØs region, ble derfor også benyttet på nasjonalt nivå. Opplæringen for nye TOO tverrfaglig team ble gjennomført i forbindelse med den nasjonale nettverkssamlingen. TkØ stod for gjennomføringen av denne opplæringspakken.

Den nasjonale faggruppen har i 2021 arbeidet med en veileder for TOO tannbehandlerteam. Denne gjøres tilgjengelig i 2022. En psykologspesialist fra TkØ deltar i den nasjonale faggruppen.

TkØ har ansvar for å utvikle og drifte den nasjonale nettsiden www.tooinfo.no Se egen omtale under kapitlet «Samfunnsansvar og omdømme».

Organisasjonskart TOO-prosjektet

1

Figur: organisering av TOO tilbudet nasjonalt

Spesialistbehandling

Spesialistklinikken har ansatt i alt 13 lege- eller tannlegespesialister og to spesialistkandidater, i tillegg til tre allmennpraktikere med lang klinisk erfaring. Disse jobber ofte tett sammen om pasienter, særlig når det gjelder diagnostikk og behandlingsplanlegging. Det er satt av tid til dedikerte kasusdiskusjonsmøter, hvor også allmennpraktikerne deltar. Muligheten til å møtes fysisk i tid og rom gir en unik mulighet til å effektivt komme frem til omforente behandlingsplaner, hvor pasienter og pårørende unngår å måtte reise mellom ulike spesialister. Som det kommer frem i en av tabellene under, ble det i 2021 henvist til TkØ 71 pasienter med spesifikt ønske fra henviser om en tverrfaglig vurdering. I realiteten er det langt flere pasienter som diskuteres tverrfaglig, selv om de er henvist for en konkret problemstilling.

Antall pasienter eksternt henvist til TkØ i 2021, fordelt på fylkeskommuner og pasientgrupper

	Viken	Innlandet	Oslo	Andre	Totalt
Gruppe A- pasienter	450	203	0	5	658
Gruppe B- pasienter	24	11	0	1	36
Gruppe C-pasienter	14	15	0	0	29
Gruppe D-pasienter	78	58	2	4	142
Gruppe E-pasienter	49	17	16	0	82
Gruppe F-pasienter	13	24	30	29	96
TOTALT	628	328	48	39	1043

Gr A: Barn og ungdom 0-18 år

Gr B: Psykisk utviklingshemmede

Gr C: Pasienter i institusjon eller med hjemmesykepleie

Gr D: 19-20 åringer

Gr E: Pasienter innen fylkenes rusomsorg og psykiatri

Gr F: Voksne, ordinært betalende pasienter

Antall henvisninger fordelt på fagdisipliner og henvisende fylkeskommuner.

	Viken	Innlandet	Oslo	Andre	Totalt
Allmenn	57	18	21	11	109
Endodonti	8	12	1	1	22
Kirurgi	335	179	7	8	529
Pedodonti	157	50	0	6	213
Periodonti	10	1	4	4	19
Protetikk	32	39	8	3	83
Tverrfaglig	29	29	7	6	71
Totalt	628	328	48	39	1043

Gr A: Barn og ungdom 0-18 år

Gr B: Psykisk utviklingshemmede

Gr C: Pasienter i institusjon eller med hjemmesykepleie

Gr D: 19-20 åringer

Gr E: Pasienter innen fylkenes rusomsorg og psykiatri

Gr F: Voksne, ordinært betalende pasienter

I tillegg til eksternt henviste pasientene, kommer 28 henviste TOO pasienter andre klinikker sitt TOO-prosjekt. Disse har alle blitt henvist for tannbehandling i narkose, og alle er henvist fra klinikker i Viken.

Antall tannleger fordelt på fagdisipliner.

Fagdisiplin	Antall
Allmenntannlege*	3
Endodonti	1
Kirurgi	3
Pedodonti	3
Periodonti	1
Protetikk/bittfysiologi	3
Kjeveortopedi (vurdering)	1
Kjeve- og ansiktsradiologi	1
Spesialistkandidat protetikk/bittfysiologi	1
Spesialistkandidat pedodontist	1

*Inngår også i TOO tannbehandlersteam

Disse tallene inkluderer kun eksterne henvisninger. Unntaket er interne henvisninger til TOO tannbehandlersteam fra TOO tverrfaglige team.

Spesialistklinikken har en pasientkoordinator som sammen med klinikkssjef fordeler pasienter til spesialistene og organiserer narkoseteam (anestesilege og anestesisykepleier). I 2021 har vi tidvis behandlet i narkose på to operasjonsstuer. TkØ har kapasitet til å behandle i narkose inntil fem dager per uke, på to operasjonsstuer. I dag behandler vi som oftest tre dager per uke, på en stue. Dette innebærer av TkØ sin kapasitet på narkosebehandling kan økes betraktelig. TkØ har avtale med Aneste AS om narkosefunksjon. Det er månedlige tverrfaglige møter mellom spesialistene for å diskutere pasientkasus og planlegge pasientbehandling.

Antall pasienter behandlet i narkose ved TkØ i 2021.

Narkose	Antall pasienter
Gr A pasienter	123
Gr B pasienter	7
Gr C pasienter	1
Gr D pasienter	6
Gr E pasienter	35
Gr F pasienter	11
TOO pasienter	43

Totalt ble det gjennomført 107 dager med tannbehandling i narkose ved TkØ i 2021.

Ventetid ved TkØ per 31.12.2021

Ventelister hos TkØ	
Narkose	4 uker (gjennomsnitt)*
Spesialistbehandling	7 uker (gjennomsnitt)**

*Fra første vurdering til gjennomføring av tannbehandling i narkose.

**Fra henvisning er mottatt til første konsultasjon hos spesialist.

Covid 19 beredskap

Sammen med Tune tannklinikk i Sarpsborg har TkØ også i 2021 inngått i Covid 19 beredskapsteam for Viken. Dette har fungert som helgeberedskap (lørdag og søndag). TkØ har stilt med fire team (en tannlege og to tannhelsesekretærer på hvert team) i en seks-delt vaktturnus, hvor TkØ har dekket opp fire av seks helger i en turnus. Denne ordningen ble avviklet 21.09.2021.

Utover dette har TkØ gitt akuttbehandling til Covid 19 syke pasienter innenfor ordinær arbeidstid. I 2021 behandlet TkØ totalt 19 Covid 19 smittede pasienter.

Sakkyndigvurderinger

Spesialister ved TkØ har vært brukt til flere sakkyndigvurderinger. Det omfatter to tilsynssaker mot tannleger i Innlandet og Viken, en sak fra Statsforvalteren i Innlandet, og en sak fra Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Forskning

Forsknings aktiviteten ved TkØ har økt betydelig de siste årene. Dette er et resultat av målretten arbeid over mange år. Blant annet har forskere aktivt jobbet med å utvikle samarbeid og nettverk med universiteter og forskningsinstitutter nasjonalt og internasjonalt.

Forskergruppen i TkØ består av 16 ansatte i ulike stillingsbrøker. Flere forskere er tilknyttet ulike universiteter med vitenskapelig deltidsstillinger. Blant de fast ansatte er det ni som har doktorgrad. TkØ har tre ph.d. kandidater som er tilsatt hos TkØ med hovedveileder fra TkØ. Gradsgivende institusjoner er Universitetet i Sørøst-Norge (USN), OsloMet og Universitetet i Oslo, som TkØ har avtaler med. I tillegg har TkØ ansvar for tre stipendiater som er lønnet gjennom offentlig sektor ph.d.-programmet, der stipendiatene er finansiert av Norges forskningsråd (NFR) og fylkeskommunen. De er tilsatt i Innlandet fylkeskommune og to i Agder fylkeskommune.

Praksisnær forskning

Praksisnær forskning er prioritert forskningsområde og innebærer tett samarbeid med tannhelsetjenesten og andre relevante helsetjenester. Et viktig mål ved praksisnær forskning er at resultatene kan overføres og være nyttig for helsetjenesten, og på den måten komme pasientene og befolkningen til gode.

TkØ var tidlig ute med å starte forskning relatert til pandemisituasjonen. Det ble allerede i mai 2020 sendt ut et spørreskjema til tannhelsetjenesten hvor målet var å kartlegge håndteringen av koronasituasjonen i tannhelsetjenesten og undersøke hvordan tannhelsepersonell opplevde situasjonen. Dette har resultert i tre vitenskapelige publikasjoner i internasjonale tidsskrifter.

Endring av forskningsfinansierings innretning

Fra 2021 har Helsedirektoratet lagt om finansieringen av forskningsaktiviteten ved kompetansesentrene. Dette innebærer at en andel av TkØs tilskudd fra Helsedirektoratet er konkurranseutsatt og

resultatbasert. Kompetansesentrene vurderes ut ifra forskningsindikatorer som vitenskapelige publikasjoner, antall avlagte doktorgrader og ekstern finansiering (Norges forskningsråd). Alle vitenskapelige publikasjoner som er poenggivende i dette systemet registreres i databasen Cristin (Current Research Information SysTem in Norway). Informasjon om ekstern finansiering og avlagte doktorgrader rapporteres til Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU).

Ekstern finansiering av forskningen ved TkØ

TkØ har over flere år arbeidet målrettet mot å skaffe ekstern finansiering av forskningsprosjekter. Det har vært hovedfokus på søknader til Norges forskningsråd (NFR). Dette har resultert i flere store bevilgninger. Både konkurransen om midlene og kvalitetskravene som stilles til prosjektene er høye. TkØ fikk i 2020 støtte til prosjektet "Connecting ORAL health-and home care service for patients receiving home care in Norway (CORAL)". I 2021 fikk TkØ også midler til prosjektet Oral health care services for prosjektet Children victims of violence and sexual abuse Orchid (se vedlegg 1, for mer informasjon om CORAL og Orchid). At TkØ eier slike prosjekter bidrar sterkt til omdømme- og nettverksbygging både nasjonalt og internasjonalt. I tillegg har TkØ sammen med fylkeskommunene Innlandet og Agder fått bevilget midler fra NFR til tre doktorgradsprosjekter gjennom Offentlig sektor-ph.d (OFFPHD). Slike midler bidrar til kunnskapsoppbygning og økt forskningsaktivitet i tannhelsetjenesten i tråd med TkØ sitt mandat.

TkØ har et nasjonalt ansvar for litteraturtilgang for alle de regionale odontologiske kompetansesentrene. Det innebærer å inngå og vedlikeholde avtaler med relevante tidsskrifter/databaser i tillegg til å forvalte tilganger og bistå brukerne. TkØ oppdaterer også publikasjoner i CRISTIN-databasen.

Oversikt over vitenskapelige artikler og forskningsprosjekter finnes i henholdsvis under avsnittet «Publikasjoner» og i vedlegg 1.

Organisasjonsutvikling

TkØ skal være

- en utviklingsorientert virksomhet tilpasset samfunnets behov
- en attraktiv og inkluderende arbeidsplass

Intern kompetanseheving

Ansatte hos TkØ har tatt etterutdanning, deltatt på flere kurs og seminarer.

Intern kompetanseheving 2021
Interne kurs i regi av Viken fylkeskommune innen økonomi, HR, innkjøp, strategi og ledelse, HMS.
Fellesseminar for alle medarbeidere ved TkØ, Engø gård 14.-15 oktober. Teamarbeid og innledende arbeid for ny strategiplan.
Fellesmøte (hybridløsning) for alle medarbeidere ved TkØ, og avdelingsvis møter/samlinger gjennom hele året.
"Digital formidling som fungerer". Webinar ved Vibeke Holtskog for medarbeidere ved TkØ.
Nye medarbeidere i TOO-prosjektet (tverrfaglig team og tannbehandlersteam) har gjennomført systematisk opplæring i form av opplæringspakker utviklet av "TOO-kompetanse".
Klinikk har gjennomført "Smittefritt på tannklinikk, modul 1 og 2.
Videreutdanning (2020-2022): Master i "Samfunn og helse, studieretning i helsefremmende arbeid" ved i Universitetet i Sørøst-Norge
Videreutdanning (2021-2024): Master i "Tverrfaglig Helseforskning" ved Universitet i Oslo, Institutt for helse og samfunn, Avd. for tverrfaglig helseforskning.
NOFOBI 2021
Health Innovation and Entrepreneurship course. School of health innovation, UiO, NTNU, Karolinska Institute, University of Copenhagen
Videreutdanning (2021-2022): Rådgivning og veiledning i pedagogiske virksomheter. Høgskolen i Innlandet
Videreutdanning (2021-): Bachelor i regnskap og økonomirådgivning. Høgskolen i Innlandet

Administrasjon og fellesfunksjoner

HMS

- Hjertestarterkurs for alle ansatte. 3 timer høsten 2021
- «Strekk og bøy» ble tilbudt og gjennomført 2 ganger i løpet av 2021
- Opplæring i bruk av elektronisk stoffkartotek, Ecoline. Opplæring gitt til superbruker ved TkØ mars 2021.

Kvalitetsarbeid klinikk og TOO-behandling

Forbedringsarbeid: henvisningsrutiner

Fortsettelse av arbeidet som startet i 2017, der målet var:

- Å enes om enhetlige rutiner som implementeres på TkØ og i tjenestene ute
- Bedre kommunikasjonen mellom TkØ og tjenestene ute med tanke på henvisninger
- Felles forståelse av hva henvisning til TkØ innebærer
- Felles forståelse av hva henvisningsinstans og TkØ ønsker

I 2021 ble dette arbeidet tatt opp igjen. Regionreform og nye medarbeidere i tannhelsetjenesten har ført til at mange ikke er klar over hvilke rutiner som foreligger. Det har vært lite søkelys på disse rutinene de siste to årene både hos TkØ og i tjenesten ute. Det var ønskelig og enighet i gruppen om at det var behov for videre fokus. Rutiner må implementeres på nytt. Det ble også påpekt at særlig nyansatte må få en innføring, og at virksomhetene bør utarbeide rutiner for opplæring av nyansatte.

Det ble avholdt to møter for forbedringsteamet våren 2021. Rutinene ble revidert og virksomhetene informert.

Forbedringsarbeid: bedre instrumentflyt og forankring av rutiner på steril

Det ble i 2019-2020 gjort et grundig arbeid i å utarbeide skriftlige rutiner for

dekontamineringsprosessen. Dette ble utført i samarbeid med Nasjonal kompetansetjeneste for dekontaminering (NKD). Arbeidet ble gjenopptatt i 2021, hvor målet var å forankre rutinene hos medarbeidere på klinikk og TOO.

Det har vært arrangert to møter med påfølgende opplæringsdager for tannhelsesekretærene ved klinikk og ved TOO.

Avvikshåndtering

Informasjon og opplæring i Vikens nye avvikssystem. Dette har blitt avholdt avdelingsvis. I 2021 ble det totalt mottatt 20 avviksmeldinger.

Miljøfyrtårn

TkØ ble 12. desember 2019 sertifisert som Miljøfyrtårn av Stiftelsen Miljøfyrtårn. Den årlige statusrapporten ble sendt inn i september 2021.

Renhold

TkØ har bidratt med en representant i en arbeidsgruppe for anskaffelse av ny rammeavtale med leverandør av renholdstjenester i Viken fylkeskommune. Avtale med nåværende leverandør er sagt opp, og oppstart av ny leverandør starter opp 1. juli

Elektronisk pasientjournal (EPJ)

TkØ har avklart med Digitaliseringsavdelingen i Viken at TkØ står fritt til å velge Opus (eksisterende EPJ) eller Nextsys som sin EPJ ut fra TkØs behov og krav til journalsystem.

TkØ har i 2021 gjennomført en omfattende prosess for vurdering av journalsystem. Prosessen ble ledet av TkØs ledergruppe sammen med TkØs IT-ansvarlig. En arbeidsgruppe med representanter fra klinikk, TOO og forskningsavdelingen, fikk i oppdrag å vurdere de to journalsystemene basert på TkØs behov. Det ble avholdt flere møter med blant annet demonstrasjoner av begge EPJ-leverandørene. Endelig avklaring forventes januar 2022.

Økonomi og HR

Etter regionreformen har TkØ overtatt flere arbeidsoppgaver innen økonomi og HR, som tidligere ble håndtert av administrasjonen i Østfold fylkeskommune. Dette gjelder blant annet arbeid knyttet til utlysning- og ansettelsesprosessen.

GDPR

I 2018 trådte regelverket General Data Protection Regulation (GDPR) i kraft, og TkØ jobber kontinuerlig med implementeringen av regelverket.

TkØ har utarbeidet personvernerklæring som viser hvordan personopplysninger blir behandlet og hvordan brukerne/pasientene kan få innsyn i sine opplysninger. Erklæringen er publisert på www.tkost.no. I 2021 ble det utarbeidet personvernerklæringer for nettstedene www.tooinfo.no og www.tannbarnehus.no. TkØ har fått bistand fra personvernombudet i Viken fylkeskommune i arbeidet.

Regionreformen

TkØ har vært organisert som et Interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. I forbindelse med

regionreformen var det på nytt vedtatt at TkØ skulle fortsette som et interfylkeskommunalt samarbeid mellom Innlandet og Viken fylkeskommuner. Denne organisasjonsformen følger gammel kommunelov og kan gjelde inntil fire år som en overgangsordning. TkØ har utredet ny organisasjonsmodell etter ny kommunelov. TkØs styre og representantskap har besluttet at ny organisasjonsmodell skal være Interfylkeskommunalt oppgavefellesskap etter ny kommunelov kap. 19.

TkØ skal ikke være egen juridisk enhet. Representantskapets vedtak og saken er oversendt for endelig behandling i fylkestingene Viken og Innlandet. Saken har vært til behandling i fylkestinget i Innlandet i desember 2021 som stadfester denne organisasjonsformen. Behandling i Viken er berammet mars 2022.

Forankring og samhandling

TkØ skal være godt forankret i tannhelsetjenesten gjennom aktiv samhandling. TkØ skal ha et utstrakt samarbeid med relevante helse- og omsorgstjenester nasjonalt og internasjonalt.

Samhandling

TkØ har i 2021 deltatt i flere samarbeidsprosjekter/-utvalg med eksterne aktører.

Utviklingsprosjektet «Tenner, skam og angst»

«Så jeg er ikke alene!? Har man laget film så kan jeg ikke være alene om å ha det akkurat sånn som hun på filmen. Kjente meg veldig igjen!» Pasienterfaring om filmene fra prosjektet «Tenner, skam og angst».

«Filmen ble introduksjon til videre arbeid med den kunnskapen om hva det egentlig handler om. Pasienten trengte den bekreftelsen hen fikk fra filmen.» Erfaring fra psykolog om bruk av filmene fra prosjektet «Tenner, skam og angst».

TkØ var hovedsamarbeidspartner i utviklingsprosjektet «Tenner, skam og angst», hvor TkMidt er prosjekteier. Prosjektet resulterte i 42 filmer om tannbehandlingsangst, som nå er tilgjengelig på www.tooinfo.no. TkØ har deltatt med en ressurs knyttet til blant informasjons- og implementeringstiltak, kursutvikling og bistand til generell prosjektadministrasjon.

Flere ressurser hos TkØ har bistått og vært involvert i arbeidet med utvikling og kvalitetssikring av filmene. Prosjektet ble blant annet presentert på «Nettverkssamlingen for tverrfaglig behandlerteam TOO 2021». TkØ har også skrevet og bidratt med artikler til ulike medier, se avsnittet «TkØ i media».

«Tenner, skam og angst» er finansiert av Stiftelsen Damm gjennom Rådet for psykisk helse, arrangerte digital lansering 14. oktober. Prosjektleder var Lena Myran (TkMidt) og seniorrådgiver Vibeke Almaas (TkØ). Prosjektet ble avsluttet desember 2021.

Spesialistutdanning

TkØ har deltatt i Helsedirektoratets arbeid med utredning av nytt regelverk for spesialistutdanning for tannleger. TkØ har både deltatt i sentral arbeidsgruppe, i arbeidsgruppe for felles

kompetansem modul og i arbeidsgruppene for kompetansem moduler innen protetikk, kirurgi og pedodonti. Arbeidet er slutført høsten 2021 og det antas at nytt regelverk for spesialistutdanning av tannleger kommer på høring i 2022.

TkØ har to spesialistkandidater, en i pedodonti og en i protetikk, som er tatt opp ved Det odontologiske fakultet (OD), Universitetet i Oslo. Begge har klinisk trening en dag i uken med veileder hos TkØ. OD og TkØ har sammen startet et prosjekt for å finne en egnet samarbeidsmodell for den kliniske treningen for spesialistkandidater basert på intensjonene i det nye regelverket som er varslet kommer på høring 2022.

Offentlig utredningsarbeid og annet forskningsrelatert arbeid

I 2021 har TkØ vært involvert i følgende aktiviteter:

- deltakelse i Helsedirektoratets arbeid med spesialistutdanning, Medlemmer i flere arbeidsgrupper, se beskrivelse over.
- medlem i referansegruppen for evaluering av TOO prosjektet, gjennomført av PWC på oppdrag fra Helsedirektoratet. Se beskrivelse under TOO.
- leder for nasjonal koordineringsgruppe TOO
- deltaker i nasjonal faggruppe TOO
- deltaker i Helsedirektoratets arbeid med KPR – tannhelsesdata. Ansatt hos TkØ er engasjert av Hdir i dette arbeidet.
- medlem av bedømmelseskomite (førsteopponent) for Ph.d. graden ved UiT Norges arktiske universitet
- medlem av sentral prosjektgruppe «Tannhelseprosjekt i Agder og på Romerike»
- medlem av referansegruppen i arbeidet for valg av elektronisk pasient journalsystem (EPJ) ved Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ)
- Medlem av faggruppen «HUNT tannhelse «ved TkMidt

Kompetansehevende tiltak for tannhelsepersonell 2021

TkØ har en rådgivende rolle overfor tannhelsetjenesten. Rollen ivaretas gjennom blant annet veiledning av personell ved pasientbehandling, hospitering, prosjektbistand og kurs og seminarer hos TkØ. Målet er å heve kompetansen hos tannhelsetjenesten og gi tannhelsepersonell praktisk anvendbart læringsutbytte.

For oversikt over kurs, opplæringspakker og kompetansehevende tiltak for TOO, se avsnittet «Tilrettelagt tannhelsetilbud - TOO»

Prosessbaserte gruppekurs og e-læringskurs

“Variert med tanke på kunnskap, gruppearbeid og praksis. Ryddig måte å innta informasjon på (filmene). Nyttig kurs, fint med påminnelser og oppdateringer.”
Klinikkleder og kursdeltaker

Høsten 2020 reviderte TkØ e-læringskurset «Smittefritt på tannklinikk» og endret det til et prosessbasert gruppekurs. Gruppekurset inneholder fire moduler, som avholdes over en periode på ca. 6-8 uker. TkØ arrangerte kurset med alle modulene to ganger i 2021 (vår og høst).

I 2021 lanserte TkØ «Snusforebyggende arbeid» på www.tkost.no. Opplæringstiltaket er et resultat av studien «Effekter av snusbruk blant unge» og omfatter to deler. Den ene tar for seg orale effekter og generelle helseeffekter av snusbruk, og den andre omfatter kommunikasjon og forebygging. Programmet er bygget opp rundt relevante pasientkonsultasjoner.

Prosessbaserte gruppekurs			
Kurstittel	Målgruppe		
Smittefritt på tannklinikk, 4 moduler. Kurset ble arrangerte to ganger i 2021; vår og høst.	Tannhelsepersonell/ tannhelseteamet	NTF timer: 2-3 timer per modul	Prosessbasert gruppekurs. Delvis via Microsoft Teams, delvis klinikk.
Snusforebyggende arbeid	Tannhelsepersonell/ tannhelseteamet		Prosessbasert gruppekurs/e-læringskurs.
E-læringskurs			
Kurstittel	Målgruppe		
Sammenhengen mellom periodontal helse og allmennhelse	Tannleger og tannpleiere		
Meldeplikt til barnevernet	Tannhelsepersonell		
Test om forskriving av antibiotika	Tannleger		
Test i instrumentlære	Tannhelsesekretærer		
Minikurs i smittevern	Tannhelsepersonell. Dette kurset ble fjernet høsten 2021.		

Utvikling av nytt e-læringskuret «Kontroll av maskinelt utstyr på sterilen»

I 2021 har TkØ og Nasjonalt kompetansetjeneste for dekontaminering (NKD) samarbeidet om utvikling av et nytt e-læringskurs; «Brukerkontroll og validering av maskinelt utstyr på sterilen». To representanter fra NKD har deltatt i prosjektgruppa. Kurset består av syv leksjoner og vil bli lansert i 2022.

NKD har også bistått i modul tre i kurset «Smittefritt på tannklinikk».

Digitale kurs

I 2021 har TkØ arrangert flere digitale kurs for tannhelsetjenesten.

Kurstittel	Målgruppe	NTF -timer	Kanal/kurstype	Dato:
Kreftpasienten - kan du nok?	Tannleger	3	Digitalt via Microsoft Teams	2. juni
Traumatologi (to-dager)	Tannleger og tannpleiere	6	Digitalt via Microsoft Teams	9. og 26.mai
Hvordan jobbe tverrfaglig med tannhelse og psykisk helse.	Kurs for psykologer og tannleger ved Studentsamskipnaden i Oslo (SiO)	3	Digitalt via Microsoft Teams	
Hvordan lykkes med prosjektarbeid i	Tannleger og tannpleiere som er involvert i prosjektarbeid		Digitalt via Microsoft Teams	1. juni

Hospitering ved klinikk og klinikkbesøk

På grunn av smittesituasjonen og påfølgende restriksjoner var det langt færre som kunne hospitere ved TkØ i 2021. Likevel kunne TkØ tilby hospitering til seks medarbeidere i regionen. TkØ hadde et klinikkbesøk som ble kombinert med et kurs (etter forespørsel).

I 2021 hadde syv studenter fra Det odontologisk fakultet, Universitetet i Oslo, praksisdager hos TkØ.

Høsten 2021 hadde en student fra Fagskolen i Østfold praksisperiode på ti uker hos TkØ.

Hospitering og klinikkbesøk ved TkØ for tannhelsepersonell	
Hospiteringer	<ul style="list-style-type: none">• Tannhelsepersonell: 6 medarbeidere• Studenter UiO: 7 studenter• Fagskolen Østfold: 1 student
Klinikkbesøk	Elverum tannklinikk 2. desember
Veiledning hos TkØs spesialister (2021)	
Registrerte telefonkonsultasjoner	1237
Registrerte e-postkonsultasjoner	851

Prosjektbistand ved forskningsavdelingen

En viktig oppgave for TkØs forskningsavdeling er å yte prosjektbistand til regionen. Det kan for eksempel være vurdering av prosjektbeskrivelse, metodevalg eller analyse. I 2021 har forskere ved TkØ bidratt som rådgivere for tannhelsetjenesten når de planlegger nye prosjekter.

Samarbeid med tannhelsetjenestens kompetansesentre

TkØ samarbeider med de andre kompetansesentrene innen flere områder. Årlig arrangeres det flere seminarer for lederne av de regionale odontologiske kompetansesentrene og for forskningslederne.

TkØ har tatt initiativ til og arrangert nettverkssamling for kompetansesentrene i Oslo, november 2022. Både lederne og forskningslederne deltok. Nettverksmøte er en møteplass for å diskutere fellesanliggende som mandat, statlige føringer, rapportering, forskningssamarbeid og kompetanseheving.

I 2021 er det også holdt flere digitale møter mellom kompetansesentrene.

Samarbeid innen forskning

Kompetansesentrene deler noen felles forskningsadministrative funksjoner. Alle kompetansesentrene har tilgang til felles vitenskapelig bibliotek. Det er TkØs forskningsavdeling som er ansvarlig for biblioteket og er superbruker for rapportering til CRISTIN for samtlige kompetansesentre.

Kompetansesentrene samarbeider også om noen forskningsprosjekter. Et slikt prosjekt er «HUNT tannhelse», hvor TkØ samarbeider med Kompetansesenteret Tannhelse Midt (TkMidt). Et annet samarbeid er med TkVestland om forskningsprosjektet «HUSK - Helseundersøkelsene i Hordaland».

Kompetansesentrene deltar med to deltakere i den nasjonale gruppen som er satt for oppfølging av Nasjonal strategi for forskning og innovasjon i tannhelsetjenesten. Deltakelsen går på rundgang, og i 2021 har TkØ deltatt i dette arbeidet.

Forskningsprosjekter hos TkØ

Nedenfor følger en oppstilling av alle forskningsprosjekter som TkØ har deltatt i og/eller har vært prosjekteier for i 2021. Mer informasjon om det enkelte prosjekt er beskrevet i vedlegg 1. Alle prosjektene er presentert på www.tkost.no og i CRISTIN.

- Samhandling for bedre tannhelsetjeneste til hjemmeboende pasienter - CORAL
- Orchid: Oral health care services for Children victims of violence and sexual abuse. Tannhelsetjenester til barn og unge utsatt for vold og seksuelle overgrep.

- PAPRIKA prosjekt: PAsientbehandling av dyp PRIMær Karies
- Tannhelsetjenestens håndtering av COVID-19 pandemien
- Internasjonal undersøkelse blant yrkesaktive tannpleiere om påvirkning av covid-19
- GERONETT-Gerodontologisk nettverk for forskning og kompetanseutvikling om oral helse hos eldre
- Tannlegers behandlingsvalg ved karies og mineraliseringsforstyrrelser hos barn
- Klinisk rettsodontologisk undersøkelse av barn utsatt for vold og/eller seksuelle overgrep (KRU-barn)
- Endring i mikrobiomet ved snusinduserte lesjoner i slimhinnen
- Orale effekter av snusbruk blant unge
- Betydningen av motivasjon og psykologisk behovsstøtte for håndtering av angst og oral helseatferd hos TOO-pasienter
- Tannhelse blant voksne i Nord Trøndelag (HUNT4 studien): forekomst, utvikling over tid og risikoinndikatorer
- Klinisk rettsodontologisk tannlegeundersøkelse – implementering og utarbeidelse av en nasjonal protokoll
- Fluorpensling eller fissurforsegling? Forebygging av karies okklusalt i første molar, en praksisnær intervensjonsstudie i tannhelsetjenesten.
- FISSUR-prosjekt: Erfaringer og barrierer for implementering av en klinisk intervensjonsstudie i tannhelsetjenesten.
- Nivåer og sammensetning av partikler og flyktige og reaktive organiske forbindelser på tannlegekontorer.
- Karbonanhydrase 6 gen kopinummersvariasjon og karies
- Mot å lukke evidens-praksis gap i håndtering av dype karieslesjoner: spørreskjemastudier med 10 års intervall blant tannleger i Litauen

Publikasjoner

Produksjonen av vitenskapelig artikler har hatt en sterk økning de siste tre årene:

Vitenskapelig publikasjoner 2018-2020	
2020	8
2019	7
2018	1

Oversikt over vitenskapelige publikasjoner fra TkØs forskningsavdeling i 2021.

- Stainless-steel crowns in children: Norwegian and Finnish dentists' knowledge, practice, and challenges. Uhlen MM, Tseveenjav B, Wuollet E, Furuholm J, Ansteinsson V, Mulic A, Valen H. BMC Oral Health.
- Psychological impact of the COVID-19 pandemic on dental health personnel in Norway. Uhlen MM, Ansteinsson VE, Stangvaltaite-Mouhat L, Korzeniewska L, Skudutyte-Rysstad R, Shabestari M, Mdala I, Hovden EAS. BMC Health Serv Res. 2021
- Characterization and toxicity evaluation of airborne particles released by grinding from two dental resin composites in vitro. Camassa LMA, Ervik TK, Zegeye FD, Mdala I, Valen H, Ansteinsson V, Zienolddiny S. Dent Mater. 2021
- Using Theoretical Domains Framework (TDF) to understand implementation of a pragmatic clinical trial in Public Dental Service in Norway. Hovden EAS, Skudutyte-Rysstad R. BMC Health Serv Res. 2021 Jul
- Restorative treatment decisions for carious lesions: Do Russian dentists and dental students apply minimal intervention dentistry? Drachev SN, Galieva AS, Yushmanova TN, Polivanaya EA, Stangvaltaite-Mouhat L, Al-Mahdi R, Leinonen J, Stein LM, Davidova NG, Al-Haroni M. BMC Oral Health. 2021 Dec
- Bisphosphonates as a treatment modality in osteoarthritis Erik Fink Eriksen, Maziar Shabestari, Asim Ghourii, Philip G Conaghan
- Detection of xerostomia, Sicca, and Sjogren's syndromes in a national sample of adults. Stankeviciene I, Puriene A, Mieliauskaite D, Stangvaltaite-Mouhat L, Aleksejuniene J. BMC Oral Health. 2021 Oct
- Light-curing units used in dentistry: Effect of their characteristics on temperature development in teeth Mathieu Mouhat, Lina Stangvaltaite-Mouhat, James Mercer, Bo Wold Nilsen, Ulf Örtengren
- Fluoride in the drinking water and dental caries experience by tooth surface susceptibility among adults. Stangvaltaite-Mouhat L, Puriene A, Stankeviciene I, Aleksejuniene J. BMC Oral Health. 2021 May
- Amylase Alpha 1 Gene (AMY1) Copy Number Variation and Dental Caries Experience: A Pilot Study among Adults in Lithuania. Stangvaltaite-Mouhat L, Pūrienė A, Aleksejūnienė J, Stankeviciene I, Tommeras B, Al-Haroni M. Caries Res.
- Common social determinants for overweight and obesity, and dental caries among adolescents in Northern Norway: a cross-sectional study from the Tromsø Study Fit Futures cohort. Stangvaltaite-Mouhat L, Furberg AS, Drachev SN, Trovik TA. BMC Oral Health. 2021 Feb
- Kasus: Behandling av en ung gutt med autisme og to utslåtte permanente sentraler i overkjeven Nor Tannlegeforen Tid. 2021
- Belegg- og slimhinnekartlegging – et verktøy for bedre samhandling og bedre oral helse hos institusjonaliserte eldre. Erfaringene fra systematisk kvalitetsarbeid i Den offentlige tannhelsetjenesten i Buskerud Nor Tannlegeforen Tid. 2021; 131: 252–60
- Factors associated with initiation and use of snus among adolescents Vibeke Ansteinsson, Ibrahimu Mdala, Rune Becher, Liv Grøtvedt, Simen E. Kopperud, and Håkon Valen Scandinavian journal of public health, 2021-12-29.

Presentasjoner og postere

Oversikt over presentasjoner og innlegg holdt av TkØs forskere i 2021.

- Mot forsvarlige tannhelsetjenester for hjemmeboende eldre – Barrierer og fasilitatorer sett fra hjemmesykepleiens perspektiv. Vibeke Ansteinsson. Vitenskapelig foredrag. GERONETT, Bergen.
- Older adults' experiences with dental health services in Norway. Ewa Hovden. Vitenskapelig foredrag. GERONETT, Bergen.
- Challenges in Establishing Integrated Oral Care for Elderly Receiving Home-Based. Silje Havrevold Henni, Ragnhild Hellesø, Vibeke Elise Ansteinsson og Ewa Alicja Szyszko Hovden. Vitenskapelig foredrag. Health Care. International Conference on Integrated Care (ICIC).
- Dental caries prevalence and trends among adults in Central Norway, The HUNT4 Study. Rødseth SC, Høvik H, Bjertness E, Schuller AA, Skudutyte-Rysstad R. Vitenskapelig presentasjon. Digital EADPH congress.
- Oral helse og sunn aldring, med fokus på eldre i hjemmebasert omsorg. Rasa Skudutyte-Rysstad og Vibeke Elise Ansteinsson. Foredrag. Statsforvalteren i Innlandet.
- Orientering om CORAL prosjektet. Ewa Alicja Szyszko Hovden og Vibeke Elise Ansteinsson. Foredrag. Seminar for folkehelsekoordinatorer.
- The Complexity of Assessing Professionalism – a workshop ADEE. Online 2021-06-02. Stangvaltaite-Mouhat L. Panel member.
- Storytelling as a teaching method in undergraduate. Dentistry studies.
- Stangvaltaite-Mouhat L & Johnsen J-A. Pedagogy seminar, Malmö University, School of Dentistry; Malmö, Sweden 2021-05-19 Online.
- «Karies i et helseperspektiv». HUSK prosjekt i samarbeid med TkVest Kick-off møte 16-17 juni 2021. Presentasjon
- Hvordan har tannhelsetjenesten håndtert pandemien- og hvordan har de hatt det? Vitenskapelig foredrag. Fellesmøte for de regionale odontologisk kompetansesentrene
- Exposure to particles in dental clinics- an in vivo and an in vitro approach. Vitenskapelig foredrag. Fellesmøte for de regionale odontologisk kompetansesentrene

Postere

- CORAL-Connecting home care service and dental service for elderly receiving home health care service International Conference on Integrated Care (ICIC). Silje Havrevold Henni, Ewa Alicja Szyszko Hovden, Ragnhild Hellesø og Vibeke Ansteinsson, forskningsleder (TkØ). Poster.
- Det glemte samhandlingslandskapet. Hjemmetjenesten og tannhelsetjenesten. Ragnhild Hellesø, Silje Havrevold Henni, Ewa Alicja Szyszko Hovden og Vibeke Elise Ansteinsson. Poster. Vant posterprisen på Sykepleierkonferansen 2021.

Finansiering av virksomheten

TkØ skal ha en trygg og forutsigbar finansiering.

TkØ har i hovedsak fire finansieringskilder. Øremerket tilskudd fra Helsedirektoratet, basistilskudd fra fylkeskommunene, pasientinntekter og forskningsmidler.

Økonomisk oversikt etter art – drift				
Tall i 1 kroner	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Opprinnelig budsjett 2021	Regnskap 2020
Driftsinntekter				
Andre overføringer og tilskudd fra staten	36 867 166	37 046 443	53 707 543	32 484 800
Overføringer og tilskudd fra andre	7 663 340	6 754 900	6 000 000	6 833 778
Salgs- og leieinntekter	11 348 627	13 890 700	13 970 200	10 881 181
Sum driftsinntekter	55 879 133	57 692 043	73 677 743	50 199 759
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	25 954 701	27 845 092	34 459 000	22 311 117
Sosiale utgifter	7 309 489	7 965 700	10 289 700	6 324 673
Kjøp av varer og tjenester	19 865 980	24 428 000	29 142 300	21 508 199
Overføringer og tilskudd til andre	46 263	0	0	146 391
Sum driftsutgifter	53 176 433	60 238 792	73 891 000	50 290 379
Brutto driftsresultat	2 702 700	-2 546 749	-213 257	-90 620
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteutgifter	439	0	0	2 049
Netto finansutgifter	439	0	0	2 049
Netto driftsresultat	2 702 261	-2 546 749	-213 257	-92 669
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2 702 261	2 546 749	213 257	92 669
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-2 702 261	2 546 749	213 257	92 669
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Balanseregnskap	2021	2020
Anleggsmidler	8 515 668	10 805 720
Bundne investeringsfond	2 067 119	2 067 119
Bundne driftsfond	7 332 565	4 630 304
Sum bokført egenkapital	17 915 352	17 503 143

Vedlegg 1: TkØs forskningsprosjekter 2021

Nedenfor følger kort beskrivelse av alle forskningsprosjekter som TkØ har deltatt i og/eller har vært prosjekteier for i 2021. Alle prosjektene er presentert på www.tkost.no og i CRISTIN.

Prosjekttittel	Samhandling for bedre tannhelsetjeneste til hjemmeboende pasienter - CORAL		
Mål	CORAL skal utvikle ny kunnskap om behov for og organisering av tannhelsetjenester til eldre hjemmeboende pasienter.		
Bakgrunn	God tannhelse betyr mye for vår generelle helse og livskvalitet. Konsekvenser av dårlig eller redusert munnhelse kan føre til alvorlige infeksjoner, store smerter og dårlig ernæring. Hjemmeboende pasienter trenger samordnede og koordinerte tjenester, hvor gode tannhelsetjenester er viktig del av tjenesteforløpet. Prosjektet skal derfor identifisere hva som hemmer og hva som fremmer helsetjeneste. Videre skal prosjektet utvikle og teste en vitenskapelig modell, som sikrer forsvarlig helsetjeneste og bedre samhandling mellom tannhelsetjenesten og pleie- og omsorgstjenesten. Det skal vi gjøre ved å følge en systematisk prosess, som bygger på UK Medical Research Council's framework (MRC) for komplekse intervensjoner.		
Prosjekteier Universitetet i Oslo og TkØ	Prosjekttype Forskningsprosjekt. Finansiert NFR.	Prosjektleder Ragnhild Hellesø, professor Avd. for sykepleievitenskap, Universitetet i Oslo (UiO)	Varighet
Samarbeidspartnere <ul style="list-style-type: none">• Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) (hovedsamarbeidspartner)• NTNU Gjøvik• Sintef• Pensjonistforbundet• Høyskolen Innlandet• Norges arktiske universitet (UiT)• Universitetet i Bergen (UiB)• Utviklingssentre for sykehjem og hjemmetjenester (USHT)• Humboldt-Universität zu Berlin• University of Groningen• VAR Healthcare			

Prosjekttittel	Orchid -Oral health care services for Children victims of violence and sexual abuse -Focusing on the clinical forensic dental examinations		
	Tannhelsetjenester til barn utsatt for vold og seksuelle overgrep (Orchid)		
	Nettside: tannbarnehus.no		
Mål	Målet med prosjektet Orchid er å sikre at tannhelsetjenesten tidlig kan identifisere vold og overgrep samt gi god behandling og oppfølging av de sårbare barna.		
	Kunnskapen som utvikles i Orchid skal være med på å:		
	1. sikre tidlig identifisering av vold og seksuelle overgrep mot barn på tannklinikker		
	2. sikre pålitelig klinisk rettsmedisinsk tannundersøkelse		
	3. sikre god oppfølging og tannhelsehjelp til barn og ungdom i sårbare livssituasjoner.		
Bakgrunn	Til tross for at tannleger har mye kunnskap om barns munnhelse, har det vært lite oppmerksomhet mot tannhelsetjenestens rolle i å oppdage og forhindre vold og overgrep.		
Prosjekteier TkØ	Prosjekttype Forskningsprosjekt. Finansiert NFR.	Prosjektleder Ewa Hovden, seniorforsker TkØ	Varighet 2021-2025
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Sørlandet sykehus HF (SSHF) • OsloMet, Universitetet i Agder • Karolinska Institutet • Den offentlige tannhelsetjenesten i Agder • Statens Barnehus Kristiansand • Statens Barnehus Tromsø • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Nord-Norge (TkNN) 			

Prosjekttittel	PAPRIKA- PAsientbehandling av dyp PRIMær Karies		
Mål	Hensikten med studien er å avdekke om boring/rensing av dype kariesangrep i ett besøk er bedre enn boring/rensing i to besøk. Dette for å skape et grunnlag for hvilken behandling som skal velges for fremtidige pasienter med dype kariesangrep. I tillegg ønsker vi å redusere forekomst av smerte og forekomst av rotfylling etter behandling av dype kariesangrep.		
Bakgrunn			
Prosjekteier Københavns Universitet,	Prosjekttype	Prosjektleder Lars Bjørndal PhD, Dr.Odont. Fagleder for Endodonti, lektor	Varighet 2019-2025

Odontologisk Institutt, København, Danmark		Odontologisk Institutt, Københavns Universitet	
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Københavns Universitet (Danmark) • Copenhagen Trial Unit (CTU) (Danmark) • Aarhus Universitet (Danmark) • Moscow State University of Medicine and Dentistry (Russland) • Högskolan i Halmstad (Sverige) • Malmö Universitet (Sverige) • Karolinska institutet (Sverige) • Gøteborg Universitet • Cardiff University (UK) • Dundee Dental Hospital (UK) 			

Prosjekttittel	Tannhelsetjenestens håndtering av COVID-19 pandemien		
Mål	Kartlegge tannhelsetjenestens håndtering og implementering av smittevernsrutiner i perioden 13. mars- 17. april 2020, kartlegge tannhelsepersonells opplevelse av egen risiko for smitte og arbeidsplassens håndtering av situasjonen og kartlegge hvordan pandemien påvirket dem psykisk i denne perioden.		
Bakgrunn			
Prosjekteier TkØ	Prosjekttype	Prosjektleder Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ	Varighet 2020–2021

Prosjekttittel	Internasjonal undersøkelse blant yrkesaktive tannpleiere om påvirkningen av covid-19		
Mål	Formålet er å kartlegge hvordan covid-19-pandemien påvirket private og yrkesaktive liv blant yrkesaktive tannpleiere i forskjellige land.		
Bakgrunn	Den globale pandemien har påvirket oss alle. På grunn av covid-19 ble livet til mange mer stressende og vi ble påvirket på ulike måter. Derfor vil vi gjerne vite hvordan covid-19 påvirket både private og yrkesaktive liv blant yrkesaktive tannpleiere i Norge og andre land. Yrkesaktive tannpleiere er invitert til å delta i denne spørreskjemaundersøkelse.		
Prosjekteier University of British Columbia, Vancouver, Canada.	Prosjekttype	Prosjektleder Jolanta Aleksejuniene DDS, MSc, Ph.D. Associate Professor, Director of Graduate and PostDoc Studies Faculty of Dentistry,	Varighet 2020–2021

		University of British Columbia Vancouver, Canada.	
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Norsk Tannpleierforening, Norge • Litauisk Tannpleierforening, Litauen • Spansk Tannpleierforening, Spania • Polsk Tannpleierforening, Polen 			

Prosjekttittel	Tidlig identifisering og forebygging av redusert oral helse hos hjemmeboende eldre i Innlandet/Hedmark fylkeskommune		
Mål	Legge til rette for et bærekraftig, helhetlig tjenestetilbud og integrerte pasient- og brukerforløp for eldre i hjemmetjenesten		
Bakgrunn	<p>Populasjon av eldre øker raskt og det er estimert at det vil være 1,4 millioner mennesker over 65 år i Norge i 2040. Man forventer derfor en betydelig økning i behovet for ulike helse- og omsorgstjenester, som for eksempel helsetjenester i hjemmet for denne gruppen. Den orale helsen hos eldre i hjemmetjenesten er ofte forsømt og konsekvensene av en dårlig oral helse kan føre til alvorlig sykdom og store smerter eller ha andre negative konsekvenser som følge av dårlig ernæring og psykososiale forhold.</p> <p>Dårlig oral helse kan forebygges ved hjelp av forbedret oral hygiene, som videre kan forbedre den generelle helsetilstanden hos de eldre. God munnhelse betyr mye for allmenntilstanden, ernæringstilstanden, kommunikasjon, utseende, selvfølelse, velbefinnende og livskvalitet. Forebyggende tiltak er viktige for å kunne forhindre forfall av oral helse og øke livskvaliteten.</p>		
Prosjekteier Innlandet/Hedmark fylkeskommune	Prosjekttype Offentlig sektor PhD, finansiert NFR	Prosjektleder Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ Ewa A. Sz. Hovden, seniorforsker TkØ	Varighet 2019-2023
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst • Universitetet i Oslo, institutt for Helse og Samfunn (HELSAM) 			

Prosjekttittel	GERONETT-Gerodontologisk nettverk for forskning og kompetanseutvikling om oral helse hos eldre.
-----------------------	--

Mål	Samordne og øke forskningsaktiviteten på gerodontologi samt øke kompetansen og bevisstheten om viktigheten av oral helse i andre helsetjenesteområder, både innen forskning, utdanning og i praksisfeltet, og slik tilrettelegge for tverrfaglige prosjekter.		
	Nettside: www.geronett.no		
Bakgrunn	Det er et stort fokus på forskning og tiltak som skal gi befolkningen flere sunne år og tilrettelegge for en god alderdom. Dessverre har oral helse i altfor liten grad vært inkludert i denne satsingen, og vi vet lite om utviklingen i oral helse, om behandlingsbehov og om behandling som utføres i eldrebefolkningen. Dette kommer frem i forsknings- og innovasjonsstrategien fra Helse- og Omsorgsdepartementet «Sammen om kunnskapsløft for oral helse» på tannhelsefeltet (2017-2027).		
Prosjekteier Tannhelsetjenestens kompetansesentre	Prosjekttype Forskningsprosjekt, finansiert NFR	Prosjektleder Vibeke Bull, forskningsleder TkV- Rogaland	Varighet 2018-2022
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Kompetansesenter Tannhelse Midt (TkMidt) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Nord-Norge (TkNN) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør (TKS) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest, Hordaland (TkV) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst (TkØ) 			

Prosjekttittel	Tannlegers behandlingsvalg ved karies og mineraliseringsforstyrrelser hos barn		
Mål	Kartlegge hvilke behandlingsmetoder og materialer som benyttes av norske tannleger ved behandling av karies og mineraliseringsforstyrrelser hos barn og unge i tillegg til å kartlegge kunnskap om enkelte behandlingsalternativer ved disse tilstandene.		
Bakgrunn	Hensikten med restaurering av tenner er å erstatte manglende eller skadet tannsubstans. Behov for restaurering hos barn og unge skyldes hovedsakelig karies og/eller emaljeutviklingsforstyrrelser. Det kan i mange tilfeller være flere aktuelle behandlingsalternativer, teknikker og materialer å velge mellom; avhengig av ulike faktorer relatert til pasienten, tannen og materialet. Det finnes imidlertid få opplysninger fra de nordiske landene om tannlegers behandlingsmetoder og materialer ved behandling av karies og mineraliseringsforstyrrelser hos barn og unge.		
Prosjekteier TkØ	Prosjekttype Forskningsprosjekt	Prosjektleder Marte-Mari Uhlen, seniorforsker TkØ	Varighet 2017-2021
Samarbeidspartnere			

<ul style="list-style-type: none"> • Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) • Det odontologiske fakultet, Universitetet i Oslo (UiO) • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest, Hordaland (TkV)
Medarbeidere <ul style="list-style-type: none"> • Vibeke Ansteinsson (TkØ), forskningsleder TkØ • Aida Mulic (NIOM) • Håkon Valen Rukke (NIOM) • Reidun Agnalt (TkØ) • Anne B. Skaare (UiO) • Athanasia Bletsa (TkV/H)

Prosjekttittel	Klinisk rettsodontologisk undersøkelse av barn utsatt for vold og/eller seksuelle overgrep (KRu-barn)	
Mål	Etablere et tverrprofesjonelt samarbeid for å sikre helhetlig hjelpe-, behandlings- og oppfølgingstilbud til barn som er utsatt for omsorgssvikt, vold og/eller seksuelle overgrep. I tillegg skal prosjektet sikre kunnskapsbasert og treffsikker rettsmedisinsk diagnostikk i saker hvor det foreligger en anmeldelse.	
Bakgrunn	Gjennom sine kjerneoppgaver har Statens Barnehus blitt en tverrfaglig institusjon som rammer både politietterforskere, politiadvokater, rettsmedisinere og psykologer under samme tak. Tradisjonelt sett har det vært lite fokus på tannhelsetjenesten i det sakkyndige arbeid ved volds og overgrepssaker. Dette til tross for at erfaring viser at barn utsatt for vold og overgrep ofte har betydelig og alvorlig karies samt dårlig munnhygiene og dårlige tannstellrutiner. For å sikre god og treffsikker rettsmedisinsk vurdering (diagnostikk) bør tannlegene være en del av det tverrfaglige rettsmedisinske teamet.	
Prosjekteier TkØ	Finansiering NFR	Prosjektleder Ewa A. Sz. Hovden, seniorforsker TkØ
Samarbeidspartnere		
<ul style="list-style-type: none"> • Sørlandet sykehus • Statens Barnehus i Kristiansand • Statens Barnehus i Tromsø • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Nord Norge • Den offentlige tannhelsetjenestens i Aust-Agder • Karolinska Instituttet • Rättsmedicinska enheten i Stockholm 		

Prosjekttittel	Endring i mikrobiomet ved snusinduserte lesjoner i slimhinnen
-----------------------	--

Mål	Undersøke mikrobiomet i snuslesjoner hos unge snusbrukere ved grad 2 og 3 lesjoner.		
Prosjekteier TkØ	Prosjekttype Forskningsprosjekt	Prosjektleder Maziar Shabestari, seniorforsker TkØ	Varighet 2016-2020
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) • Nordisk institutt for odontologiske materialer (NIOM) • Institutt for oral biologi, UiO 			

Prosjekttittel	Orale effekter av snusbruk blant unge		
Mål	Kartlegge sammenhengen mellom snusbruk og uønskede orale manifestasjoner blant ungdommer i aldersgruppen 18-20 år.		
Bakgrunn	Fissurforsøgling og pensling med fluor (Duraphat) er etablerte kariesforebyggende metoder ved behandling av barn og unge. Begge behandlingsmetoder benyttes ofte i tannhelsetjenesten og er i store deler av landet rutinebehandling ved undersøkelse av barn med økt kariesrisiko. Alle tannleger og tannpleiere i fylkeskommunene Innlandet og Viken ble via fylkestannleger invitert til å svare på en spørreundersøkelse.		
Prosjekteier TkØ	Prosjektleder Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ	Varighet 2016-2022	

Prosjekttittel	Betydningen av motivasjon og psykologisk behovsstøtte for håndtering av angst og oral helseatferd hos TOO-pasienter		
Mål	Å undersøke betydningen av motivasjon og psykologisk behovsstøtte for håndtering av angst og oral helseatferd, generell helse og livskvalitet hos TOO-pasienter.		
Bakgrunn			
Prosjekteier TkØ	Prosjektleder Vibeke Kranstad, ph.d. stipendiat	Varighet 2020-2023	

Prosjekttittel	Tannhelse blant voksne i Nord Trøndelag (HUNT4 studien): forekomst, utvikling over tid og risikoindikatorer
-----------------------	--

Mål	Formålet med denne studien er å kartlegge tannstatus, karies- og behandlingserfaring blant voksne i Nord-Trøndelag samt identifisere risikofaktorer som er knyttet til tannhelse i de forskjellige aldersgruppene.		
Bakgrunn	Kunnskap om tannhelse blant voksne i Norge er begrenset. Dette prosjektet vil benytte data som er samlet i helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT4), hvor 4935 deltakere var med i tannhelseundersøkelsen. Kartlegging av tannstatus ble gjort ved klinisk og radiologisk undersøkelse, mens spørreskjema opplysninger vil bli benyttet for å hente informasjon om sosioøkonomisk bakgrunn, livsstil og tannhelseatferd. Resultater fra prosjektet vil bringe ny kunnskap om tannhelse blant voksne i Norge og vil være viktige for planlegging og beslutninger for fremtidens tannhelsetjenester, utdanning og politikk.		
Prosjekteier TkMidt	Prosjekttype Forskningsprosjekt	Prosjektleder Hedda Høvik, forsker v/ TkMidt	Varighet 2017-2024
Medarbeidere TkØ Rasa Skudutyte-Rysstad, seniorforsker			

Prosjekttittel	Klinisk rettsodontologisk tannlegeundersøkelse – implementering og utarbeidelse av en nasjonal protokoll		
Mål	<p>Målet med prosjektets første fase har vært å utarbeide en godkjent kunnskapsbasert fagprosedyre som vil kunne brukes som en del av ett sakkyndig oppdrag og vedlegges den rettsmedisinske rapporten. Siden 2017 har prosjektet blitt utvidet og prosedyren har blitt implementert i til sammen 6 ulike barnehus i Norge.</p> <p>Etter at implementering er gjennomført ved alle barnehus vil protokollen evalueres. Dette gjennomføres som et fokusgruppeintervju med tannlegene om deres erfaringer ved bruk av prosedyren. Det overordnede målet er å utarbeide en nasjonal prosedyre.</p>		
Prosjekteiere Sørlandet Sykehus Statens Barnehus Kristiansand TkØ	Prosjekttype Forskningsprosjekt	Prosjektleder Unni Mette Köpp, medisinsk sakkyndig Statens Barnehus Kristiansand	Varighet
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Tannhelsetjenestens kompetansesenter Sør (TKS) • Det odontologiske fakultetet, UiO 			
Medarbeidere TkØ Ewa A. Sz. Hovden, seniorforsker			

Prosjekttittel	Fluorpenling eller fissurforsøgling? Forebygging av karies okklusalt i første molar, en praksisnær intervensjonsstudie i tannhelsetjenesten.		
Mål	Hensikten med studien er å sammenligne resin-basert fissurforsøgling og Duraphat fluorlakk som benyttes til å forebygge karies i tyggeflater i jeksler hos barn. Begge metoder brukes rutinemessig i tannhelsetjenesten.		
Bakgrunn	Kunnskapsgrunnlaget for kariesforebyggende effekt av de to metodene er pr i dag ufullstendig og det gir ikke god nok dokumentasjon for å anbefale den ene metoden fremfor den andre. Dette er en klinisk intervensjonsstudie med 3-års oppfølging. Risikobarn (6-, 7-og 8-åringer) på utvalgte tannklinikker i fylkeskommunene Innlandet og Viken inkluderes i studien.		
Prosjekteier TkØ	Prosjekttype Forskningsprosjekt	Prosjektleder Rasa Skudutyte-Rysstad, seniorforsker TkØ	Varighet 2017-2022
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Innlandet fylkeskommune (Elverum, Gjøvik, Kongsvinger, Lena, Lillehammer, Raufoss og Valdres tannklinikk) • Viken fylkeskommune (Fredrikstad og Halden tannklinikk) 			

Prosjekttittel	FISSUR prosjektet: Erfaringer og barrierer for implementering av en klinisk intervensjonsstudie i tannhelsetjenesten		
Mål	Formålet med prosjektet er å kartlegge tannhelsepersonells erfaringer med å bli involvert i et forskningsprosjekt		
Bakgrunn	Helsemyndighetene etterlyser mer praksisnær forskning med aktiv deltakelse fra tannklinikkerne. Samtidig er det lite kunnskap om hvordan tannhelsepersonell opplever det å delta i forskningsprosjekter, bidra til rekruttering av deltakerne og datainnsamling i samarbeid med forskerne.. Alle tannleger, tannpleiere og klinikksekretærer på ni offentlige tannklinikker i tre fylker som har jobbet med FISSUR-prosjektet vil bli spurt om å delta.		
Prosjekteier TkØ	Prosjekttype Forskerprosjekt	Prosjektleder Rasa Skudutyte-Rysstad, seniorforsker TkØ	Varighet 2019-2020
Samarbeidspartnere TkØ			
<ul style="list-style-type: none"> • Ewa A. Sz. Hovden, forsker TkØ 			

Prosjekttittel	Nivåer og sammensetning av partikler og flyktige og reaktive organiske forbindelser på tannlegekontorer		
Mål	Måle nivåer av partikler og flyktige organiske forbindelser på tannlegekontorer. Se på den kjemiske sammensetningen av luften på tannlegekontorer og om ulike typer fyllingsmaterialer frigjør ulike typer partikler. Undersøke om disse nivåene potensielt kan føre til uønskede helseeffekter hos tannhelsepersonell.		
Prosjekteier STAMI og TkØ	Prosjekttype Forskningsprosjekt/sti pendiatprosjekt	Prosjektleder Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ	Varighet 2017-2020
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) • Nordisk institutt for odontologisk materialprøving (NIOM) 			

Prosjekttittel	Nivåer og sammensetning av partikler og flyktige og reaktive organiske forbindelser på tannlegekontorer		
Mål	Måle nivåer av partikler og flyktige organiske forbindelser på tannlegekontorer. Se på den kjemiske sammensetningen av luften på tannlegekontorer og om ulike typer fyllingsmaterialer frigjør ulike typer partikler. Undersøke om disse nivåene potensielt kan føre til uønskede helseeffekter hos tannhelsepersonell.		
Prosjekteier STAMI og TkØ	Prosjekttype Forskningsprosjekt/sti pendiatprosjekt	Prosjektleder Vibeke Ansteinsson, forskningsleder TkØ	Varighet 2017-2020
Samarbeidspartnere			
<ul style="list-style-type: none"> • Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) • Nordisk institutt for odontologisk materialprøving (NIOM) 			

Prosjekttittel	Karbonanhydrase 6 gen kopinummervariasjon og karies
Mål	Formålet er å undersøke sammenheng mellom CA 6 gen kopinummer og karieserfaring hos voksne.
	Karies er fortsatt folkehelseutfordringen siden det er en av de mest utbredte og dyreste å behandle kronisk sykdommer globalt. Karies er en multi-faktoriell oral sykdom. Den nylige literature review identifiserte 27 gener assosiert med karies. Karbonanhydrase 6 (CA 6) er et av proteinene som kan vurderes som fremtidens biomarkør for karies. CA 6 katalyserer effektivt den reversible hydreringsreaksjonen av karbondioksid og antas å

	bidra til å akselerere den kjemiske reaksjonen fra karbonsyre til CO ₂ og H ₂ O til nøytralisering av plakktsyre.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Prosjektleder Lina Stangvaltaite-Mouhat, seniorforsker, Tkø	Varighet 2021 – 2025
Samarbeidspartner University of Vilnius, UiT, The Arctic University of Norway			

Prosjekttittel	Mot å lukke evidens-praksis gap i håndtering av dype karieslesjoner: spørreskjemastudier med 10 års intervall blant tannleger i Litauen		
Mål	Formålet er å undersøke de foretrukne behandlingalternativene for dype karieslesjoner og evaluere eventuelle endringer i dem innen 10 års intervall.		
	Dyp karieslesjon er en klinisk diagnose når kariesprosessen har trengt dypt inn i dentinet og fullstendig fjerning av kariesvev kan resultere i pulpaeksponering. Dyp karieslesjon kan forårsake smerte for en pasient, og den må behandles. Til dags dato finnes det flere forskjellige behandlingalternativer. Det har vist seg at tannleger velger forskjellige alternativer som ikke alltid er i tråd med dagens vitenskapelige evidens.		
Prosjekteier	Prosjekttype	Prosjektleder Lina Stangvaltaite-Mouhat, seniorforsker, Tkø	Varighet 2021 – 2023
Samarbeidspartner University of Vilnius, Lithuanian Chamber of Dentists			